

בית הספר לחינוך מוסיקלי-המדרשה למוסיקה

מכללת לוינסקי לחינוך

**תכנית "קדמה" - מפגשים עם מוזיקה חיה בבת-י-ספר
יסודיים בחיפה.**

דו"ח מחקר

2011-2009

ד"ר דוצ'י ליכטנשטיין

עוזרת מחקר: רוויטל שמרלינג

2011

מחקר זה נערך בהמלצת ועדת המחקר הבין-מכללתית במכון מופ"ת

ובתמיכת האגף להכשרת עובדי הוראה במשרד החינוך

המחקר מומן על ידי הועדה לעידוד מחקרים במכללת לוינסקי לחינוך

תקציר

"קדמה" מוגדרת כתוכנית מקיפה ורב-שנתית בחינוך מוזיקלי בבתי-ספר יסודיים בחיפה, השואפת להכין עתודה של מאזינים קשובים, רגישים וחובבי מוזיקה אמנותית. במרכז התכנית עומד "הקונצרט החי" שתכניו נקבעים בזיקה אל יצירות מופת מתרבויות מוזיקליות מן המערב, מן המזרח ומן המרחב שלנו.

תכנית "קדמה" מושתתת על מטרות מרכזיות של החינוך המוזיקלי – הכרת רפרטואר מוזיקלי-אמנותי רחב, רכישת ידע על המלחין על רקע זמנו, הוראת מיומנויות דרך יצירות הרפרטואר הנלמד, פיתוח קשב והאזנה, ועידוד לשיפוט והערכה לדרכי הביצוע. יחד עם זאת "קדמה" מתווה תפיסה משלה, אשר במרכזה שילוב המוזיקה האומנותית ה"חיה", כחוליה מרכזית בקוריקולום הבית-ספרי, ובהובלת המורים למוזיקה המלמדים את הרפרטואר לקראת הקונצרט במסגרת השיעורים השבועיים.

התכנית מופעלת בחיפה בבתי ספר יסודיים, יהודים וערבים, תלמידים עם ובלי צרכים מיוחדים או מוגבלויות, ומרקעים סוציאקונומיים שונים.

לפי חתך זה של אוכלוסיית התלמידים, המחקר בדק את שביעות הרצון של התלמידים, המורים למוזיקה והמנהלים מהשתתפותם בתכנית. במחקר השתתפו חמישה בתי-ספר והוא נערך במתודולוגיה איכותנית באמצעות ראיונות עם תלמידי כיתות ד', יהודים וערבים, מורים למוזיקה ומנהלי בתי-ספר.

1.3 מטרות המחקר ושאלותיו

מתוקף תפקידי כמנהלת פדגוגית של תכנית "קדמה" בקשתי לבחון אם ובאיזו מידה מטרותיה של התכנית הושגו במהלך שנת הלימודים תש"ט. נקודות החוזה וכמו כן הקשיים, אשר עלו מתוך הדו"ח, שפכו אור על עבודתנו ועל ההערכות שלנו לקראת המשך הפעלת התכנית בשנים הבאות.

המטרה המרכזית של המחקר היא לבחון את עמדות המורים למוזיקה, המנהלים והתלמידים המשתתפים בתכנית "קדמה" כלפי:

1. שביעות הרצון הכללית מתכנית "קדמה"
2. ההשתלמויות למורים למוזיקה
3. הקשיים והחוזקות העולים בתהליך ההוראה- למידה בכיתה
4. מידת התהודה של התכנית בקהיליית בית-הספר, ותפיסת התפקיד אצל המורה למוזיקה במינוף התכנית והפצתה בקרב צוותי ההוראה
5. מפגשים אינטימיים – הקונצרטים הקאמריים המתקיימים בבית-הספר עם נגני התזמורת והמנחה
6. הקונצרט הסימפוני המסכם באודיטוריום

מחקר ההערכה של תכנית "קדמה" מהשנים 2005-2007 (שטיימן, וינוגרד-ג'אן, 2007), וכן דו"ח המחקר על תכנית "מפתח" (שגיא, עזר, 2009) מיסודה של התזמורת הפילהרמונית הישראלית ובשיתוף עם בית הספר לחינוך מוזיקלי במכללת לוינסקי, שימשו מאגר משמעותי לחיבור הדו"ח הנוכחי.